

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2244 2055-6

เรื่อง จดหมายเหตุของรัฐสภาไทย
เรียบเรียง นางสาวปัทมพร ทัดนา วิทยากรปฏิบัติการ
กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ สำนักวิชาการ
ออกอากาศ ธันวาคม 2562

คำว่า “จดหมายเหตุ” เป็นคำที่เรามักได้ยินได้ฟังกันมาอย่างยาวนานผ่านทางรายการโทรทัศน์หรือนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของชื่อหน่วยงาน องค์กร ซึ่งคำว่าจดหมายเหตุนั้นอาจหมายถึงสิ่งใดก็ได้ที่มีความทรงจำทางประวัติศาสตร์ และมีคุณค่าควรแก่การเก็บรักษา จดหมายเหตุอาจเป็นเอกสารที่เกิดขึ้นตามกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร เป็นเอกสารในการทำงานที่สิ้นกระแสหรือไม่ได้ใช้งานแล้ว แต่ยังมีคุณค่าอย่างต่อเนื่อง สามารถใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องกับเอกสารหรือองค์กรเจ้าของเอกสารนั้น ๆ หรืออาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ เช่น ภาพถ่าย แผนที่ และบันทึกต่าง ๆ ที่สามารถบอกเล่าเรื่องราว เป็นความทรงจำที่ควรค่าแก่การเก็บรักษา

เอกสารที่เกิดขึ้นภายในองค์กรล้วนมีคุณค่าและความสำคัญ แต่เอกสารแต่ละชิ้นมีคุณค่าที่แตกต่างกัน คุณค่าของเอกสารจะเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา เมื่อการดำเนินงานใด ๆ เสร็จสิ้นแล้ว วัตถุประสงค์ในการใช้งานเอกสารย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย เอกสารที่ยังคงมีคุณค่าต่อเนื่องถือว่าเป็นเอกสารจดหมายเหตุที่ต้องเก็บรักษา โดยคุณค่าต่อเนื่องของเอกสารจดหมายเหตุนั้นอาจเป็นคุณค่าทางการบริหารที่หน่วยงานจัดเก็บไว้เพื่อประกอบการปฏิบัติงาน คุณค่าในการใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางกฎหมาย เช่น หนังสือสัญญาต่าง ๆ หรือเป็นคุณค่าที่ใช้เป็นหลักฐานทางการเงิน เช่น เอกสารเกี่ยวกับงบประมาณ บัญชี ทะเบียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเงิน เป็นต้น

รัฐสภาเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการทางด้านกระบวนการนิติบัญญัติ มีเอกสารมากมายที่เกิดขึ้นในกระบวนการร่างกฎหมาย เอกสารที่สิ้นกระแสการใช้งาน มีคุณค่าควรแก่การเก็บรักษาและอนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า เป็นหลักฐานอ้างอิงทางกฎหมาย และเป็นความทรงจำทางประวัติศาสตร์ทางด้านองค์กรนิติบัญญัติของชาติ เพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษาเอกสารจดหมายเหตุ รัฐสภาจำเป็นต้องมีหน่วยงานภายในผู้รับผิดชอบในการบริหารงานจดหมายเหตุของรัฐสภา เพื่อดูแล รักษา ประเมินคุณค่า สงวนรักษาและให้บริการเอกสารจดหมายเหตุต่าง ๆ จึงได้มีกลุ่มงานจดหมายเหตุขึ้นเป็นครั้งแรกอยู่ในส่วนพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ สังกัดหอสมุดรัฐสภา ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนงานในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2541

ปัจจุบันจดหมายเหตุรัฐสภาอยู่ภายใต้กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการ บริหารงานด้านจดหมายเหตุของรัฐสภาไทย ทำหน้าที่ในการกำหนดระเบียบวิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ด้านเอกสาร การประเมินคุณค่าเอกสาร ที่ได้รับมอบ รวบรวม จัดเก็บ สงวนรักษาหรือการซ่อมบำรุงเอกสาร จดหมายเหตุที่มีการชำรุด เสียหาย และให้บริการเอกสารจดหมายเหตุของรัฐสภาในรูปแบบต่าง ๆ แก่สมาชิกรัฐสภา ข้าราชการรัฐสภา และบุคคลทั่วไป ผ่านกลุ่มงานข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนัก บริหารงานกลาง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยเอกสารจดหมายเหตุที่อยู่ภายใต้การดูแลของ จดหมายเหตุรัฐสภา ได้แก่ เอกสารที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินงานภายใต้ภารกิจในวงงานรัฐสภา เช่น บันทึกการประชุม รายงานการประชุม และเอกสารประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งภาพถ่าย สถานที่ บุคคล วิดีโอ หรือโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ ที่บ่งบอกเรื่องราวหรือเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่มีความ เกี่ยวข้องกับรัฐสภาในอดีต เป็นต้น ซึ่งผู้ขอรับบริการสามารถเขียนคำร้องขอรับบริการสืบค้นข้อมูลโดยตรง ณ กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ หรือขอรับบริการข้อมูลในรูปแบบของสำเนาเอกสาร หรือในรูปแบบ ของแผ่นซีดี หรือดีวีดี ผ่านกลุ่มงานข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักบริหารงานกลาง สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร ในวันและเวลาราชการ

เอกสารจดหมายเหตุของรัฐสภา จึงมีความสำคัญในการเป็นหลักฐานทางกระบวนการ นิติบัญญัติของชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมา เหตุการณ์สำคัญ และกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐสภา ที่ต้องรวบรวม เก็บรักษาเพื่อใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในเชิงนิติบัญญัติ รวมทั้งสะท้อนกระบวนการ และที่มาของกฎหมายต่าง ๆ ที่ผ่านการพิจารณาในรัฐสภาของไทย ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษาในเชิง นิติบัญญัติได้ทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (ม.ป.ป.).

จดหมายเหตุรัฐสภา. สืบค้น 24 ตุลาคม 2562 จาก

<http://library2.parliament.go.th/museum/annal.html>

กองทุนส่งเสริมงานจดหมายเหตุ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. (2559). **พระราชบัญญัติจดหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. 2556 (ฉบับภาษาไทย-อังกฤษ)** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

กองทุนส่งเสริมงานจดหมายเหตุ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. (2560). **คู่มือการประเมินคุณค่าและการรับมอบเอกสารจดหมายเหตุของสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

กองทุนส่งเสริมงานจดหมายเหตุ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. (2561). **คู่มือการจัดทำตารางกำหนดอายุการเก็บเอกสารหน่วยงานของรัฐ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กระทรวงศึกษาธิการ และฝ่ายบริการความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). **หลักและแนวปฏิบัติการจัดการจดหมายเหตุดิจิทัล.** กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.